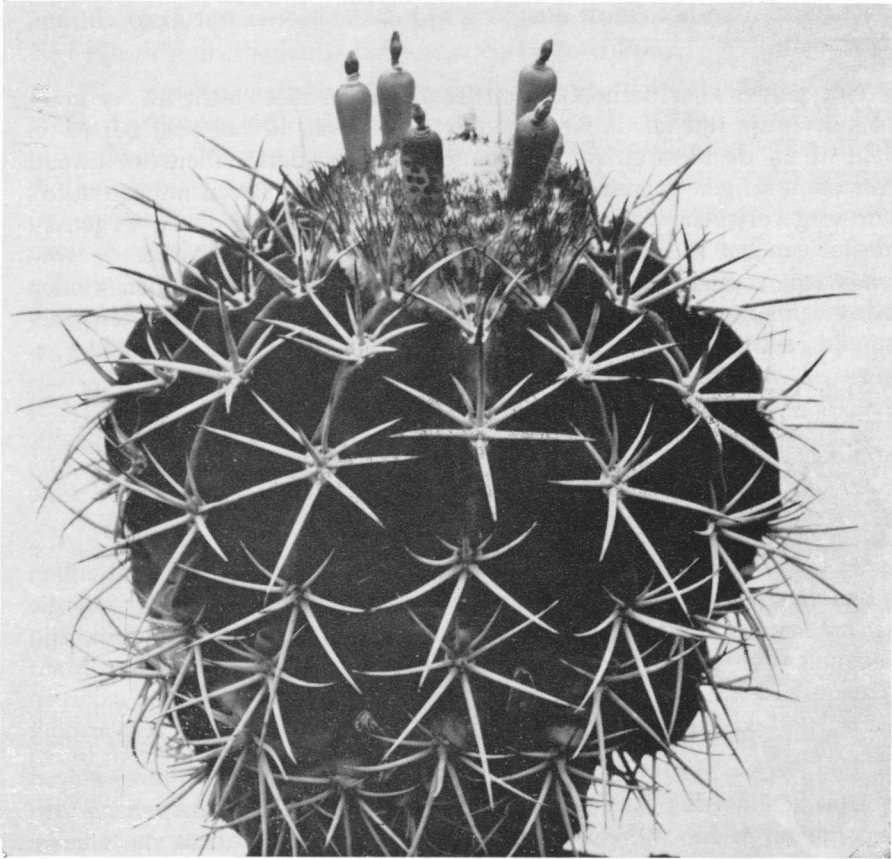


SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN



Een 8-jarige zaailing van een *Melocactus* begint een cephalium te vormen. foto: I.V.T.

Van maand tot maand

Mijmeren over het jaar 2000 is in de mode; er is een congres of iets dergelijks over geweest, overal ter wereld wordt erover gesproken. In de kranten wordt erover geschreven, ik heb zelfs een krant gezien, die er aan gewijd was.

Alle mogelijke verwachtingen over dat intrigerende jaar zijn uitgesproken, alleen heb ik nog nergens iets over cactussen en dergelijke planten kunnen vinden en het wordt dus hoog tijd daar nu eens wat aandacht aan te besteden.

Het ziet er voor liefhebbers in het algemeen niet slecht uit, er komt veel meer vrije tijd en de twee hoofdvijanden van liefhebberij nemen in kracht af nl. de auto en de tv. Vooral de autorijders zullen het kwaad te verduren krijgen; wanneer we lezen dat er in 2000 zeven miljoen auto's op de weg verwacht worden, dan wordt het een gekrioel op de wegen en is de lol van het rijden af. We zullen dan maar thuis blijven en de auto laten staan, wanneer we dan tenminste nog een plaatsje kunnen vinden om het vehikel neer te zetten. Ook zullen we tegen die tijd wel televisie-moe zijn en blij dat we daar eens niet naar behoeven te kijken.

Dan komt er veel tijd vrij, zeer geschikt om te besteden aan een liefhebberij; dan zal het mogelijk gedaan zijn met de passieve vrije-tijds-besteding, die nu hoogtij viert; dan zal het opzetten van een verzameling planten en het kweken daarvan een ideaal onderwerp zijn voor de vrije tijd.

Of de verwarming dan goedkoper zal zijn, is de vraag, want al zullen we dan mogelijk een zeer goedkope warmtebron hebben (atoom-energie bv.), het aantal mensen zal dan tegen die tijd ook weer belangrijk zijn toegenomen en die zullen allen in de winter warmte nodig hebben. Maar vrij zeker zullen er dan mogelijkheden ontwikkeld zijn, waardoor iedereen in staat gesteld kan worden niet al te duur een kasje met verwarming te bouwen.

Hoe het met het sortiment zal gaan, is moeilijk te voorspellen. Vermoedelijk zal er dan wel een eind gekomen zijn aan de stroom van nieuwe cactus-soorten uit Zuid-Amerika; maar dan zullen we toch weer nieuwe import van bekende planten nodig hebben, want de Ritter nummers en aanverwante zullen wel zijn verdwenen; dat zijn dan planten uit het grijze verleden, zoals nu de cactussen van Fric en Berger.

Laten de jongeren onder ons vooral nummers (en ook kranten), waarin over het jaar 2000 geschreven is, bewaren; ze kunnen dan over 33 jaar zien, hoe vooruitziend we geweest zijn.

B.

Systematiek en cultuur (II)

B. K. BOOM

In het vorige opstel hebben we geleerd, dat we een soort pas kennen wanneer we veel individuen hebben gezien, zodat we op de hoogte zijn van de variatie van de kenmerken en verder, dat veldstudie de enige weg is om deze variatie te leren kennen.

Maar wanneer veldstudie niet mogelijk is, zijn we wel genoodzaakt, onze toevlucht te nemen tot andere zij het dan minder zuivere methoden. Eén van deze methoden is het uitzaaien in de cultuur.

Hier zijn we aangeland bij een gebied, waar de liefhebber de meester is. En het is een prachtig onderwerp voor de liefhebber om zich hierin te verdiepen, hieraan veel tijd te besteden. Het is immers de liefhebber die kan kweken; de botanicus komt daar meestal niet aan toe, hij houdt ook veelal niet van kweken. Hij bestudeert zijn planten op vele wijzen, maar kweken doet hij niet.

Ook liefhebbers komen vaak aan het zaaien niet toe, te veel verzamelingen helaas zijn nog musea. De planten staan dan in potten, ze groeien en ze bloeien, zo af en toe wordt er wat van vermeerderd (meestal vegetatief en voor ruildoeleinden), maar daar blijft het bij. Wanneer in grote hoeveelheden gezaaid wordt, bijvoorbeeld in handelskwekerijen, dan geschiedt dit met het doel de planten later te verkopen; van doelbewuste bestuiving, van studie van de variabiliteit is nauwelijks sprake.

Bij doelbewust bestuiven en daarna zaaien zal men kunnen vaststellen, welke variatie erfelijk is en welke niet; dit is een belangrijk punt, want erfelijke variaties spelen een rol bij de classificatie; niet erfelijke variaties doen dit niet. En het zijn juist de niet erfelijke variaties, die ons op een dwaalspoor kunnen brengen.

In het algemeen is de variatie van de vegetatieve organen veel groter dan die van de generatieve delen, dus van de bloemen en vruchten. Dit hangt samen met het feit dat van de geslachtelijke kenmerken het voortbestaan van de soorten afhangt. Wanneer bij het geslachtsproces niet alles precies op elkaar past, dan lukt de bevruchting niet. Vorm en eigenschappen van het stuifmeel, de lengte van de stijl, het vocht van de stempel, het aantal en de grootte van de eitjes, dat alles zijn voor het welslagen van de bevruchting zeer belangrijke kenmerken.

Er bestaat dus een verband tussen de stabiliteit van de geslachtelijke kenmerken en het voortbestaan van de soort. De kenmerken van deze geslachtelijke kenmerken zijn dus zeer constant en daarvan moeten we dan ook gebruik maken om soorten te definiëren. Het is daarom van belang, de bloemen, de vruchten en de zaden goed te bekijken.

De niet erfelijke variaties uiten zich vooral in de vegetatieve delen.

Of iets groter of kleiner is, dikker of dunner, die variatie is meestal afhankelijk van uitwendige invloeden. Door zaailingen te bestuderen kan men er achter komen hoe groot deze variatie is.

Nu is het bij dergelijke zaaiproeven van groot belang te weten, van welke ouders men uitgaat. We moeten eerst de ouders bestuderen. We moeten al die ouderplanten leren kennen, door veel ervan te noteren en te fotograferen. Bij het bestuiven moeten we vooral niet de ouders nemen die veel op elkaar lijken, men dient van de gehele variatie uit te gaan en al de planten onderling te bestuiven.

Hier moet men wel zeer voorzichtig zijn, want we kunnen gemakkelijk de verkeerde kant op gaan. De kans bestaat namelijk dat, wanneer men ouders uitzoekt, die heel veel op elkaar lijken, men een selectie uitvoert van een bepaalde erfelijke variant. Dit kan natuurlijk erg nuttig zijn, wanneer men er op uit is om planten te kweken van zeer speciale eigenschappen, zoals de bloemisten hebben gedaan. Zij hebben vooral gelet op de overeenkomst van de planten.

Een mooi voorbeeld zijn b.v. de Afrikaantjes, waarvan men allerlei rassen heeft gekweekt, die in hoge mate constant zijn. Van deze Afrikaantjes kennen we in hoofdzaak twee soorten: de hoge en de lage, *Tagetes erecta* en *Tagetes patula*. Men heeft hiervan rassen gekweekt van zeer hoge erfelijke constantheid, maar het zijn allemaal *patula's* en *erecta's* gebleven. Soms zijn ze wel moeilijk van elkaar te onderscheiden, want van de lage soort bestaan zulke hoge vormen, dat zij (in hoogte althans) vrijwel gelijk zijn aan de laagste van de hoge.

Maar, zoals gezegd, bij ons gaat het op het ogenblik niet om de zuivere lijnen, niet om de rassen, maar het gaat om de gehele variatie. Wanneer men dus van het uitgangsmateriaal ouders uitzoekt, die zeer sterk op elkaar gelijken, dan krijgt men in de nakomelingschap alleen maar de erfelijkheid van dat groepje. We moeten er dus op letten, dat we bij de oorspronkelijke bestuivingen van ouders uitgaan, die onderling tamelijk veel verschillen maar waarvan we alleen vermoeden, dat ze bij elkaar behoren.

Ondanks de moeilijkheden, die ik zo juist heb besproken, is het toch heel goed mogelijk goede resultaten te bereiken. En ik wil dit met een aantal voorbeelden verduidelijken.

Er zijn nogal eens cactussoorten beschreven, omdat men meende, dat ze door hun habitus afweken van hetgeen reeds bekend was. Zo is b.v. al gebleken, dat de groep *Gymnocalycium quehlianum*, *G. bodenbenderianum* en *G. stellatum* één soort vertegenwoordigt, mogelijk met variëteiten. In de eerste plaats is dit gebleken door de vele importen, die de laatste jaren bij ons binnen zijn gekomen, anderzijds door het zaaien. Uit beide is gebleken, dat de variatie van deze soorten geheel door elkaar loopt; er zijn hogere en lagere planten, meer of minder bedoornd.

Dr. de Boer heeft hetzelfde gedaan met Lithops en is op grond van

zijn zaaiproeven tot de conclusie gekomen, dat vele soorten bij elkaar gevoegd kunnen worden. Hij haalt ook een fraai voorbeeld aan van niet erfelijke variatie. Enige tijd geleden werd er een *Lithops* in Zuid-Afrika gevonden in een rotspleet. Mevrouw Bolus beschreef deze als *Lithops hillii*. Dr. de Boer kreeg enige van de oorspronkelijke exemplaren en in cultuur bleek hem, dat deze plant niet afweek van *Lithops herrei*. Hij zag er alleen, doordat hij in een spleet was gegroeid, wat eigenaardig uit.

Wat de cactussen betreft, kunnen onderzoeken worden verricht zowel bij oudere als bij nieuwere soorten. Men denkt altijd, dat men de oudere soorten goed kent, maar niets is minder waar. Men kan met veel succes zaaiproeven verrichten met soorten, die reeds lang bekend zijn. Maar aan de nieuwere soorten, vooral diegene die de laatste jaren onder nummers of onder beschreven namen worden geïmporteerd, geven vele liefhebbers de voorkeur. De heer F. Ritter is met de importen begonnen en zijn soorten zijn thans over de gehele wereld verkocht en uitgezaaid. De daaruit gekweekte planten zijn bij duizenden voorhanden onder nummers en namen; ongetwijfeld heeft de heer Ritter vele nieuwe soorten gevonden, maar even zeker is het, dat vele van zijn nieuwe vondsten tot reeds lang bekende soorten zullen blijken te behoren. Om dit te kunnen vaststellen, zullen uitvoerig opgezette zaaiproeven dienen te worden genomen. Bij de handelskwekers worden deze zaailingen bij duizenden opgekweekt en het zou nuttig zijn, wanneer eens liefhebbers zich in verbinding konden stellen met deze handelskwekers om daar in de cultuur de planten te bestuderen. Geslachten als *Parodia*, *Neoporteria*, *Pyrrhocactus* e.d. lenen zich uitstekend voor dit doel. Soorten als *Parodia prolifera*, *P. fulvispina*, *P. commutans*, *P. camblyana*, *P. rubida* en waarschijnlijk nog andere zullen vermoedelijk wel tot één soort gerekend moeten worden: n.l. *Parodia maassii*. Al deze „soorten” onderscheiden zich daarvan hoofdzakelijk door vorm en kleur van de doornen.

Dit alles behoort zeker tot het domein van de liefhebber. Het is een bijzonder aantrekkelijk onderwerp en het gebied is onbeperkt groot. Het is daarbij natuurlijk wel verstandig zich te beperken tot één geslacht, mogelijk zelfs tot een groep van soorten. Men heeft er nu eenmaal de ruimte voor nodig en dat kan slechts, wanneer men zich beperkt tot bepaalde groepen.

De resultaten moeten dan worden opgeschreven, zo moeten worden gefotografeerd en liefst ook nog getekend. Er moet nauwkeurig worden genoteerd welke ouders zijn gebruikt. Een cultuuradministratie is dus nodig. Iedere plant dient een nummer te krijgen en op een kaart of in een boek moet worden vermeld hoe dit nummer is verkregen en welke eigenschappen dit heeft. Alles van de eigenschappen en de kenmerken dient te worden opgeschreven; de bloemen dienen, voor zover dit mogelijk is, te worden gedroogd in een herbarium. De vruchten en de zaden zullen ook op een of andere manier moeten worden bewaard. Zo vergaart men in de zomer de gegevens, die men in de winter kan uitwerken.

Vooral wanneer men tot gewoonte neemt geregeld van zijn resultaten wat op te schrijven en dit te publiceren, komt men verder. Men raakt bekend, iedereen weet dat men aan dit onderwerp werkt en men zal daardoor medewerking kunnen verkrijgen van al die zich ook daarmee bezighouden. Het voortdurend werken en publiceren animeert (maar men moet éénmaal beginnen en doorzetten is vooral in het begin het moeilijkst).

Men moet zich door aanvankelijke moeilijkheden niet laten weerhouden er mee te beginnen of er mee door te gaan; serieuze liefhebbers helpen wij gaarne de juiste weg te vinden.

Het verspenen van cactussen

D. J. VAN VLIET

Het verspenen, of anders gezegd, het op één zetten van zaailingen werpt vele vragen op. Allereerst is er de vraag: „Bij welke grootte van de plantjes doen wij dit?” Tweede vraag: „Welke tijd van het jaar is het meest geschikt?” Met het beantwoorden van deze twee vragen is het probleem echter niet opgelost.

In het algemeen kan men stellen dat zaailingen verspeend kunnen worden zodra de doortjes zichtbaar worden. Toch dient het hanteren van zaailingen met de grootste voorzichtigheid te geschieden. Even te hard geknepen en de „druppel water in jasje”, is niet meer. Dit bezwaar kan voorkomen worden door pas een jaar na het zaaien te verspenen. Dan is het zaailingetje intussen een echt cactusje geworden en goed hanterbaar. Het is dan ook niet zo noodzakelijk vroeg in het jaar te zaaien, zoals vele haastige liefhebbers menen te moeten doen.

In mei of zelfs nog wat later gezaaid, kunnen de jonge plantjes, met een matige watergift onder de potjes in de winter doorgroeien. Zaailingen mogen trouwens nimmer droog staan. De zaaibak moet steeds op temperatuur kunnen worden gehouden en dan zal vaak blijken dat men zodoende met meer plantjes de winter uit komt dan waarmede men dit seizoen was ingegaan.

Dit zijn de laatkomers, die zelfs bij cactussen blijken voor te komen. De zaden hebben immers nu alle tijd gehad te kiemen.

Uiteindelijk worden dus de overjarige zaailingen verspeend. Dit geschiedt omstreeks mei. De planten hebben nu, wat men noemt, de tijd van het jaar mee. Alles groeit in de lente. Ook kunnen zij in deze periode met meer succes worden geënt dan op een later tijdstip; juni is immers de droogste maand.

De planten voor de verzameling worden terstond „ingeblikt”, dus

zonder eerst nog in de verspeenbakken een jaar te verliezen. Het is ver-
bazend te zien, hoe goed zij in de schaduw van hun grotere soortgenoten
groeien.

Als wij hebben vastgesteld, wanneer het verspenen zal plaatsvinden,
doen wij er goed aan enige weken daarvoor de zaailingen geen water meer
te geven. De jonge plantjes zijn dan zonder verwondingen aan de wortels
uit de droge potkluit te trekken, die wij van te voren tussen duim en vinger
voorzichtig breken. Dit kan niet met een natte aardkluit.

De grond voor de zaailingen wijkt slechts in één opzicht af van de
potgrond voor de grote planten. Deze wordt namelijk extra gezeefd, waar-
door het voedsel beter wordt verdeeld en door de kleine wortels ge-
makkelijk wordt gevonden.

De bakken waarin verspeend wordt, kunnen gewone veilingkistjes zijn.
Na schoongemaakt te zijn, worden zij met een houtbeschermend middel
behandeld tegen schimmels en andere plagen die steeds gereed staan onze
planten aan te tasten met alle gevolgen van dien.

De kistjes worden van binnen met plastic bekleed en met een reep
over de rand vastgeniet. Er mogen in het plastic natuurlijk geen gaten
zitten. De kistjes gaan aldus jaren mee. Er moet minder water worden
gegeven dan gewoonlijk, omdat er geen afvoer is.

De bakken worden tot de rand met aarde gevuld, die vrij vast wordt
aangedrukt. Vervolgens zet men de zaailingen in de grond en wel net zo
diep als zij in het zaaipotje stonden en in een vooraf loodrecht geprikt
gaatje; daarna worden ze licht aangedrukt. De tussenruimte tussen de
zaailingen mag niet te groot zijn, want zij dienen bij groter worden elkaar
te kunnen steunen, hetgeen een betere groei tengevolge kan hebben. De
verspeende plantjes moeten de eerste weken geschermd worden tegen de
zon en men dient voorzichtig te zijn met water geven. Het spreekt vanzelf
dat tenslotte de bestaande nummering moet worden aangehouden.

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 02496—226

Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Telefoon 02530—3439.

De Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2,
Beekbergen, Telefoon 05766—1840.

Penningmeester: H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of
rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.T.V., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141; thuis telefoon 2146.

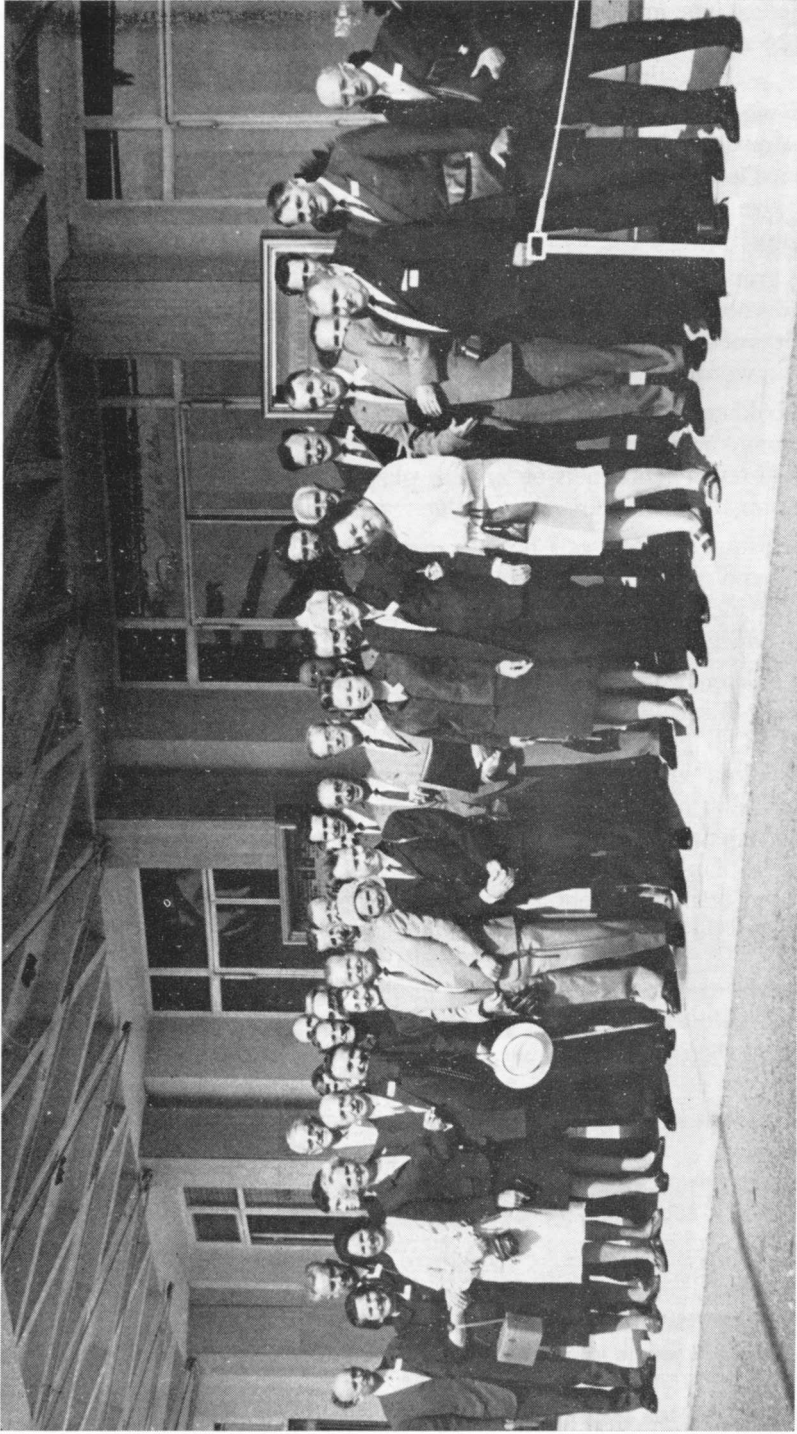
Redactiecommissie: C. BOMMELJE, D. J. VAN VLIET en H. v. d. VELDE.

Bibliothecaresse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland
f 15,— per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.



Overzicht van de deelnemers van het I.O.S.S. Congres voor het casino te Beaulieu

Negende I.O.S. Congres te Beaulieu (Côte d'Azur)

B. K. BOOM

De I.O.S. (Internationale Organisatie voor de studie van Succulenten) een vereniging, die iedere 2 jaar ergens een congres houdt, kwam begin mei bijeen aan de Franse Riviera en wel te Beaulieu; het congres was georganiseerd door de heer J. Marnier-Lapostolle, bekend om zijn collecties succulenten te St. Jean-Cap Ferrat.

Er waren (een aantal gasten inbegrepen) 45 deelnemers, uit 13 landen. Er werden op de huishoudelijke vergadering 13 nieuwe leden aangenomen waaronder 2 Nederlanders nl. W. Sterk te Stiphout en D. J. van Vliet te Scheveningen.

Hoofdschotel was wel de bezichtiging van de bijzonder belangrijke collecties van de gastheer, vooral bijzonder, omdat hier nu eens niet de nadruk is gelegd op de cactussen, maar vooral op de vetplanten; de collectie *Crassula*'s, *Senecio*'s e.d. zijn imposant en de benaming van alle gewassen is up to date. De heer Marnier-Lapostolle kent al zijn planten, hij heeft daarvoor geen boek of aantekeningen nodig en op zich zelf is dit, gezien de grote hoeveelheid soorten, een bijzondere prestatie.

Op de excursies werden diverse kwekerijen bezocht. O.m. die van Delrue te Menton (juist tegen de Italiaanse grens), van Pécheret te Antibes, van Gastaud te Roquebrune; op alle bedrijven werden we hartelijk ontvangen; er was steeds bekend bruisend vocht aanwezig van zeer goed gehalte en mede dat maakte de bezoeken tot een aangename en nuttige belevenis.

De bijeenkomsten werden gehouden in een van de zalen van het Casino te Beaulieu (er was geen speelzaal aanwezig) en gedurende vele uren werden voordrachten gehouden over vele onderwerpen.

Een mooie excursie naar de Valberg (in de Zee-Alpen op 1600 m hoogte) besloot deze internationale bijeenkomst; daar waren wel geen vetplanten te zien, maar we konden ons toch verlustigen in de vroege voorjaars-flora van dit gebied; duizenden *Crocussen* stonden temidden van andere alpenplanten te bloeien.

De grote betekenis van dergelijke bijeenkomsten is niet hoofdzakelijk gelegen in de voordrachten, maar het is vooral het persoonlijk contact dat vruchten afwerpt. Het bijeen zijn met éénzelfde doel drukt altijd op dergelijke bijeenkomsten een bepaald stempel.

Het congres was een groot succes, niet het minst door de grote gastvrijheid van de heer en mevrouw Marnier-Lapostolle, die ik op deze plaats daarvoor nogmaals hartelijk dank zeg.

Een nieuwe naam voor een oude bekende

B. K. BOOM

De botanici hebben het weer eens gewonnen; zij zijn er in geslaagd een nieuwe naam te vinden voor de alom bekende Grijsaard en ik moet er helaas bij zeggen, dat we er niet aan kunnen ontkomen.



Cephalophorus senilis (Haw.) Lem., de Grijsaard

naam de juiste is (er zijn wel enkele beperkingen in dit opzicht, maar die spelen hier geen rol).

De Grijsaard, die in 1823 in Mexico ontdekt werd, werd toen beschreven onder de naam *Cactus senilis* (1824); spoedig daarop ontdekte men, dat de geslachtsnaam *Cactus* te algemeen was en dat een opsplitsing daarvan moest worden doorgevoerd. In 1828 werd hij in het geslacht *Cereus* geplaatst, in 1838 in het geslacht *Cephalocereus*, in 1839 in *Pilocereus* en ook in *Echinocactus*. Tot op de huidige dag is hij bekend geweest als *Cephalocereus senilis*.

Evenwel is steeds over het hoofd gezien, dat eveneens in 1838 de Grijsaard door Lemaire in het geslacht *Cephalophorus* werd ondergebracht en we waren zeer verbaasd te lezen, dat men nu gevonden heeft, dat Lemaire zijn naam vóór mei 1838 publiceerde en Pfeiffer zijn *Cephalocereus* in november 1838; en aangezien mei ouder is dan november, is de naam van Lemaire de correcte naam voor onze Grijsaard.

Er zijn destijds internationale afspraken gemaakt ten aanzien van de wetenschappelijke plantenbenaming; men houdt zich overal goed aan die afspraken en dat is dus een zeer belangrijk punt. Maar zoals bij alle overeenkomsten het geval is, zijn er ook nadelen aan verbonden omdat de afspraken wel eens aanleiding geven tot minder gewenste gevolgen. Maar die moeten dan maar op de koop toe genomen worden; regelingen zonder nadelen bestaan nu eenmaal niet.

Een van de afspraken is, dat de oudste

Ik heb de zaak nog eens nagezocht en ik heb slechts een bevestiging hiervan kunnen constateren. Lemaire publiceerde het eerst de naam voor de Grijsaard als *Cephalophorus senilis* Lem. en daar zullen we het in het vervolg mee moeten doen.

Dat de naam van Lemaire ouder is, kunnen we o.a. opmaken uit een opmerking van Pfeiffer bij zijn publicatie van *Cephalocereus*; hij zegt namelijk, dat de nieuwe naam, die Lemaire enige tijd geleden (het gaat dus over het jaar 1838) heeft gepubliceerd nl. *Cephalophorus*, niet goed is, omdat er al een naam *Cephalophora* bestaat. Maar dit verschil is volgens de huidige afspraken niet groot genoeg om beide namen als gelijkkluidend te bestempelen.

En doordat nu dus alle *Cephalocereus*-soorten omgedoopt moeten worden in *Cephalophorus*-soorten, geeft dat een lawine van naamsveranderingen, iets wat we trouwens bij cactussen wel gewend zijn. Vooral sedert Buxbaum *Pilocereus* in *Cephalocereus* heeft doen opgaan, moeten alle deze Pilo's ook in *Cephalophorus* worden ondergebracht.

Hoe vervelend dit alles ook is, we kunnen er niets tegen doen; men had veel beter gedaan deze „ontdekking” voor zich te houden, dan had niemand het (althans voorlopig) geweten.

Nu ben ik niet van plan hier al die namen te gaan omdopen; ik ben van mening dat men dan eerst een studie van dit geslacht moet doorvoeren om te beoordelen, of het allemaal aldus juist is. Maar toch moet ik een uitzondering maken voor enkele namen, namelijk voor zover zij van belang zijn voor het boek, dat binnenkort van mijn hand zal verschijnen nl. over Kas- en Kamerplanten, waarin de meest voorkomende cactussen worden behandeld. Zulk een boek is niet de geschikte plaats om nieuwe combinaties wereldkundig te maken en daarom ben ik dankbaar dat ik hiervoor van ons tijdschrift gebruik kan maken.

Resumerende krijgen we de volgende benaming:

Cephalophorus senilis (Haw.) Lem., Cact. aliq. nov. Hort. Monville, 12 (1838, vóór mei).

syn.: *Cactus senilis* Haw., Phil. Mag. 63: 41 (1824).

Cephalocereus senilis (Haw.) Pfeiffer in Allg. Gartenzeitung 6: 142 (1838, nov.).

Cephalophorus palmeri (Rose) Boom, comb. nova

syn.: *Cephalocereus palmeri* Rose in Contr. U.S. National Herbarium 12: 24 (1913).

Cephalophorus chrysacanthus (Weber) Boom, comb. nova

syn.: *Pilocereus chrysacanthus* Weber in Schumann, Gesamtbuch etc. 178 (1897).

In het bovengenoemde kasplantenboek komen nóg enkele nieuwe combinaties voor; dat zijn wel geen namen van succulenten, maar ik maak van deze gelegenheid gebruik ze hier te publiceren, omdat het te weinig is ze te plaatsen in een ander tijdschrift.

Het betreft hier 3 Acanthaceae, bekende planten, die vaak gebruikt

worden als onderbeplanting in kassen (onder tabletten bv.) en die ook nog al eens in cactuskassen worden aangetroffen. Ze zijn bekend als *Ruellia*, maar sedert Bremekamp dit grote geslacht heeft opgesplitst in enkele tientallen kleinere moeten we de consequenties aanvaarden, daar deze splitsing alleszins verantwoord is.

Deze *Ruellia*'s moeten namelijk geplaatst worden in het nieuwe geslacht *Dipteracanthus* en dit is voor de betreffende soorten nog nooit gedaan:

Dipteracanthus devosianus (Makoy) Boom, comb. nova
syn. *Ruellia devosiana* Makoy, *Plantes nouvelles*, in cat. Makoy no 118: 3 (1876); Makoy ex E. Morren in *Belgique horticole* 27: 334 (1877).

Dipteracanthus makoyanus (Closon) Boom, comb. nova
syn. *Ruellia makoyana* Closon in *Revue horticole belge* 21: 109 (1895).

Dipteracanthus portellae (Hook.f.) Boom, comb. nova
syn. *Ruellia portellae* Hook.f. in *Botanical Magazine* t. 6498 (1880).

Lithops fulleri N.E. Br. var. kennedyi

de Boer var. nov.

H. W. DE BOER

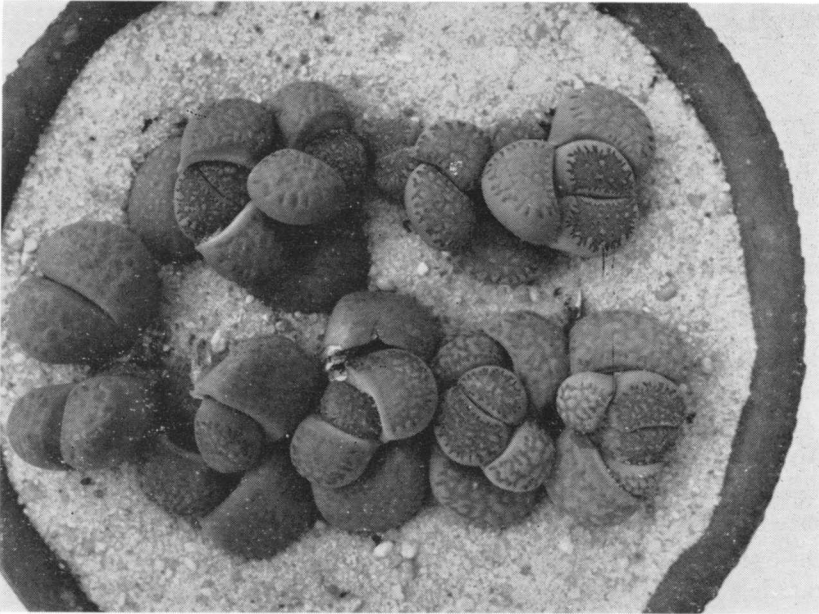
A typo differt: adularum colore satis griseo-fusco, plantarum nonnularum apice fenestris atro-glaucolineatis, juvenilium fenestris et insulis valde conspicuis.

Habitat: Kaap Provincie; Bushmanland, 30 mijl ten noorden van Buchufontein.

Toen ik in juni 1966 enige exemplaren van deze lithops ontving door bemiddeling van de heer H. C. Kennedy te Bellville, had ik eerst enige moeite met de determinatie; de planten waren nl. in een stadium, waarin de lichamen reeds tamelijk oud waren, doch de nieuwe nog niet te voorschijn waren getreden.

De typische „fulleri-tekening”, bestaande uit donkere vlekken in de uitlopers van het venster op de binnen- en buitenzoom is nl. bij deze nieuwe variëteit (en blijkbaar vooral bij korte tijd geleden in het „veld” verzamelde exemplaren) alleen in het jonge volwassen stadium goed herkenbaar, terwijl vooral in het oudere stadium de grijsachtige bruine planten meer aan *Lithops villetii* doen denken dan aan een *L. fulleri*-variëteit.

In hoeverre dit in verband staat met de vindplaats, welke meer zuidelijk is dan die van de andere *L. fulleri*-variëteiten en wel enigszins in de richting van die van *Lithops villetii* laat ik hier in het midden. Indien men bij het geslacht *Lithops* „overgangsvormen” zou willen erkennen, dan zou men, althans wat de vorm van het venster en de kleur der planten betreft, deze nieuwe vondst een overgangsvorm tussen *Lithops fulleri* en *Lithops villetii* kunnen noemen, ware het niet, dat in een bepaald stadium de „fulleri-tekening” duidelijk aanwezig is, op grond waarvan we deze lithops toch als een *L. fulleri*-variëteit moeten bestempelen.



Lithops fulleri var. *kennedyi* de Boer

foto: de Boer

Opvallend zijn verder de grote kleurveranderingen tijdens de ontwikkeling der lichamen. Tijdens het jonge, nog niet volwassen beginstadium is het gehele venster bruinrood en zijn de eilanden licht blauwgroen, hetgeen een verrassend kleureffect teweeg brengt. In het jonge, volwassen stadium blijkt het venster grijsachtig blauw te zijn geworden, terwijl de oorspronkelijke bruinrode kleur verdwenen is op de typische bruinrode *L. fulleri*-vlekken na, welke zich bevinden in de uitlopers van het venster op de binnen- en buitenzoom.

Bij sommige exemplaren (bij 2 van de 5 op bijgaande foto) zijn in de vertakkingen van het venster *donkere lijnen* waarneembaar, hetgeen bij geen der andere *L. fulleri*-variëteiten het geval is, terwijl bij enkele andere exemplaren het venster, zowel als de eilanden, door een smalle licht bruinrode zoom is omgeven.

De eilanden zijn, evenals de rest van het bovenvlak lederbruin tot grijsbruin van kleur en de mantel is, wat het onderste gedeelte betreft, geelgrijs, welke kleur meer naar boven toe in blauwachtig grijsbruin overgaat.

Zoals bij alle *L. fulleri*-variëteiten het geval is, is de bloemkleur wit.

Ik noemde deze nieuwe, van de tot dusver bekende *L. fulleri*-variëteiten, vooral wat de kleur betreft, zeer afwijkende lithops naar de heer H. C. Kennedy te Bellville, aan wiens grote belangstelling in het geslacht *Lithops* ik te danken heb, dat ik enige exemplaren van deze nieuwe vondst mocht ontvangen.

De tentoonstelling te Rotterdam

H. VAN DER VELDE

Wie enige weken voor de opening van de grandioze cactustentoonstelling in Diergaarde Blijdorp de troosteloze, rommelige chaos van stenen, rietmatten, turfmoalm enz. zou hebben gezien, had zich in alle stilte afgevraagd, wat dat eigenlijk moest worden.

Was het enthousiasme tot het houden van deze tentoonstelling groot, met de flamingo's, die hun leven in de Diergaarde voor een groot deel rustend op één lange dunne poot doorbrengen, was het anders gesteld; ook de brulapen en andere levende have o.a. de giraffen, die toch over een behoorlijk lang uitkijkgeval beschikken, toonden niet de minste belangstelling voor de drukdoende en sjouwende cactusliefhebbers.

Op de tentoonstelling waren geen planten van Jan of Piet, doch wel een collectieve inzending van planten, welke een plaats kregen waar zij het beste tot hun recht kwamen.

De opening werd verricht door de heer Bloemers directielid van de Diergaarde, die in goed gekozen woorden de leden prees voor het vele werk.

Nadat de heer Bravenboer, als voorzitter van de afdeling de rede had beantwoord, verrichte mevrouw Slikkerveen de officiële opening door het lint door te knippen; daarna werd door de genodigden een rondgang over de tentoonstelling gemaakt.

Het bezoek is enorm geweest (ongeveer 30.000). Elke bezoeker van de Diergaarde mocht n.l. ook gratis de tentoonstelling bezoeken.

Succulenta kan dankbaar zijn voor de grote hulp welke zij van de directie van de Diergaarde heeft ontvangen. Van hoog tot laag werd medewerking verleend, niets was teveel.

Er is door verscheidene liefhebbers hard gewerkt en vele zweetdruppels vonden hun einde in de turfmoalm. Onder leiding van de heren Slikkerveen en Gouman, eerstgenoemde als „artistiek” leider, kwamen de planten op de juiste plaats terecht.

De „kenners” onder de bezoekers zullen de plantennamen wel gemist hebben. Deze cactusshow was een uiting van hetgeen er door de leden van de afdeling Rotterdam wordt gepresteerd en was voor de bezoekers een kennismaking met planten, waarmede men in het algemeen onbekend is.

Er waren ook enige kasjes met fraaie liefhebberscollecties; een aquarium, ingericht met niet te grote planten, deed het heel goed.

Des middags werd in de kantine van de Diergaarde de jaarvergadering gehouden, welke door de voorzitter, de heer A. F. H. Buining, een gezellig en vlot verloop had. Een verslag daarover zal later gepubliceerd worden.

UIT DE AFDELINGEN

ZWOLLE

Vrijdag 7 april werd ten huize van mej. Jaringsma de jaarvergadering gehouden. De opkomst was geweldig, terwijl ook nu weer ons ledental werd uitgebreid; de heer en mevrouw de Looze uit Zwolle komen ons nl. versterken en de voorzitter heette hen dan ook hartelijk welkom.

Nadat zowel van penningmeester als secretaris de jaarverslagen werden goedgekeurd en een kascommissie was benoemd, gaf voorzitter Hanekamp een korte, maar uitermate boeiende uiteenzetting over het reisverslag van de heer Buining over diens reis naar en door Brazilië.

Zo hoorden we van de gevaren waaraan de cactussen in de natuur blootstaan: o.a. de mieren, die de zaaddozen plunderen, de zeer primitieve bevolkingsgroepen, die door stelselmatige heuvelafbranding vele planten vernietigen, de schapen, die er niet voor terugdeinzen zelfs de zwaarst bedorvene cactus te verorberen; kortom bijzonderheden, waar wij ons in Nederland geen voorstelling van kunnen maken. Hierna werd de op 6 mei a.s. te houden excursie besproken; in de pauze werd een groot aantal planten verlost, waaronder zeer mooie exemplaren.

Vervolgens bracht de heer Krabbendam verslag uit van zijn eerste (prettige) kennismaking met het Hoofdbestuur.

Daarna sloot de voorzitter de vergadering, met een woord van dank aan de gastvrouw voor de genoten gastvrijheid.

De secretaris, P. K. Buter
Klooienberglaan 583, Zwolle.

RIJN- EN DELFLAND

Op onze juni bijeenkomst werd allereerst de heer Noteboom gehuldigd voor zijn 45 jarig lidmaatschap van de vereniging. Dergelijke jubilea komen niet dikwijls voor en de heer Bommeljé die hem toespraak memoreerde wat hij voor de vereniging in het algemeen en voor de afdeling „Den Haag” in het bijzonder heeft betekend. Hij was ondermeer 20 jaar afdelings penningmeester. De jubilaris werd tot lid van verdienste van de afdeling benoemd en ontving een boek, terwijl

mevrouw Noteboom ook in de huldiging werd betrokken, zij ontving een bouquet bloemen.

Hierna volgde een topper.

De heer W. Rausch nam ons mee naar Argentinië en Bolivia. Naar deze landen ondernam hij twee voettochten, één van een half jaar en één van een heel jaar. Met prachtige dia's vertoefden wij tussen cactussen in de prachtige natuur, waar slangen, poema's en vogelspinnen nog heer en meester zijn. Speciale aandacht besteedde de heer Rausch aan het enorme aantal variaties dat binnen de soorten voorkomt en waarvan men hier in Europa rustig soorten maakt. Veel te vlug waren de dia's doorgeschoven, het was tegen 11 uur dat de voorzitter deze zeer geslaagde avond besloot, die door meer dan 100 leden en genodigden werd bijgewoond.

Vergaderden wij in juni niet op de 2de donderdag van de maand op vrijdag 21 juli is dit eveneens het geval, dan komt de heer W. de Cocker uit Brussel.

Zijn onderwerp is „De cactustuinen van de Riviera”. Dit beloofd wederom een succesavond te worden, waarbij wij niet meer hoeven te wijzen op de verloting die ook nu weer prachtstukken zal bevatten.

Iedereen is van harte welkom.

De secretaris, J. Snelleman
Conradkade 11, Den Haag.

NIEUWE LEDEN:

- J. Kurvers, Leliestraat 15,
Capelle a/d IJssel.
- L. Brinkers, Paetsstraat 19B, Rotterdam.
- Mevr. M. C. Onderdelinden,
B. Jungeriusstr. 230 a, Rotterdam-20.
- P. Otte, Sperwerlaan 267
Vlaardingenv. (Holy).
- H. v. d. Velde, Allard Piersonstraat 10 d,
Rotterdam-6.
- H. J. van Ecten, Hellevoetstraat 12a,
Rotterdam-21.
- J. F. Bijleveld, van Swietenlaan 16,
Rotterdam-21.
- F. M. W. Versteeg, Raephorststraat 178,
Rotterdam-11.
- C. H. van Ettehoven, Willem van Hille-
gaersbergstraat 115 a, Rotterdam-12.
- A. de Jong, Korenaerstraat 30,

Rotterdam-6.
 A. P. Leentvaar, Blijvenburgstraat 195,
 Rotterdam-8
 F. Vermeer, Nijverheidstraat 34,
 Heerjansdam.
 P. v. d. Meer, Corn. Bloemertsingel 12,
 Rotterdam-14.
 G. de Scheemaker, Peppelweg 90 b,
 Rotterdam-12.
 G. Versijp, Statensingel 161, Rotterdam-4.
 Dr J. C. de Keuning, Bergselaan 275,
 Rotterdam-11.
 K. A. B. Turbing, Delflandstraat 61,
 Nootdorp.
 Mevr. A. Glazenburg-Pater, 7 laan 10,
 St. Vitushold, Winschoten.
 B. Bosman, Zuid-Hollandstraat 62^{II},
 Amsterdam-Z (Buitenveldert).

F. J. van Leeuwen, Eikenstraat 12, Venlo.
 G. A. Truijen, Margrietstraat 2,
 Maarheeze N.Br.
 G. O. Boogh, Kam. Onnesstraat 69,
 Apeldoorn.
 J. H. M. W. van den Hoven,
 Jac. Perklaan 36^I, Haarlem.
 C. Jordaans, Hoofdstraat 5, Schiedam.
 Mevr. Boom, Bredehof 57,
 Rotterdam (Vaan).

Wie kan mij helpen aan stekken
 van PHYLLOCACTUSSEN.

Tegen vergoeding te zenden aan
 onderstaand adres.

T. Leurs Vechtkade 7 Muiden

D. BOUWMAN

IMPORT — EXPORT

Grote sortering Cactussen
 en prima Vetplanten

DIJKWEG 56 b — NAALDWIJK
 Telefoon 01740—5168.

CACTUSKWEKERIJ

Fr. Gebroeders van Straalen

Dea'seweg 140 — Utrecht
 Tel. 030—41578 — Zondags gesloten

Een goed adres óók voor
 verzamelaars.

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
 namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of
 storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem,
 Heereweg 19, Lisse.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
 SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdag, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.